

izginilo tisto nasprotovanje, ki se je pojavljalo do zadnjega časa. Zvezni svet je odobril predloge, s katero se zahteva 1600 milijonov mark za pomnožitev mornarice in brez dvoma bo sedaj tudi državni zbor temu predlogu pritrdil.

Vojna v južni Afriki. — Angleži nimajo sreče in nimajo sposobnih generalov. Pred dobrimi 14 dnevi so prekoračili reko Tugelo, da osvobodijo Ladysmith. Prišlo je na raznih mestih do boja. Glavna bitka se je vnela na gori Spionkop. Angleži so to goro zavzeli, a se niso mogli na nji vzdržati. Buri so jih z granatami kar decimirali. Ker Angleži niso imeli topov, so se morali umakniti. S tem je bila vsa akcija preprečena in vsa angleška vojska je morala zopet čez reko nazaj. Izgube Angležev v tej bitki so uprav velikanske. Vztraje temu pa hoče Angleška vojna nadaljevati.

Kitaj. — Kitajski cesar se je odpovedal prestolu in je bil umorjen. Novi cesar je v rokah tiste klike, ki je vsem tujcem sovražna.

Obrtnija.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko.

4. Tržaško pristanišče je mnogo premajhno za obstoječe razmere. Po tem pristanišču bi se moral vršiti ves promet v tujino in iz nje, kateri gre po vodni poti. To so uvideli tudi v raznih prizadetih korporacijah in tudi osrednja vlada je priznala potrebo razširjenja pristanišča. Dotični načrti so menda že izdelani ter čakajo rešitve oziroma ugodnega časa, ko bode za take potrebne investije morda tudi v državnih blagajnicah kaj denarja.

Jaz hočem potrebo razširjenja pristanišča pojasniti le z onega stališča, namreč iz stališča lesne trgovine.

Večje množine lesa odvažajo se iz Trsta po jadernicah, ker imajo jadernice to prednost, da peljejo blago tudi v taka pristanišča, kamor parniki navadno ne zahajajo. Ob neugodnem vremenu počakajo jadernice v pristanišču toliko časa, da se prikaže ugodno vreme. Posebno ta okolnost daje prednost jadernicam pred parniki.

V tržaškem pristanišču pa večje jadernice s 3 jambori ne smejo na obali — in le take velike jadernice se vpoštevajo za večji lesni izvoz. Obrežje je premajhno pri pomolih, drugo pa ne pride v poštev, ker je morje drugod preplitvo. Pomolsko obrežje je v prvi vrsti rezervirano parnikom in le v onem slučaju kadar se sme s popolno sigurnostjo računati, da v kratkem času parnika ne bode, pritisniti se smejo velike jadernice na pomolsko obrežje.

Lesno blago se mora vsled teh okolišnic nakladati na prevozne čolne, kateri prevažajo les od brega do zunaj zasidranih jadernic. Vkrčevanje je vsled tega silno otežkočeno, jako zamudno in jako drago, brez ozira na vremenske nezgode, katere se pri počasnem vkrčevanju tako rade pripete.

Brez ozira na druge obče priznane potrebe za razširjenje vporabljivega obrežja v Trstu kliče zlasti lesni eksport po hitrem zboljšanju ondotnih razmer. Vsled tega predlagam: Zbornica naj se obrne do c. k. trgovinskega ministerstva z vlogo, v kateri opozarja na nedostatke vsled premajhnega obrežja v Trstu zlasti z ozirom na lesno trgovino ter prosi pospeševanja rešitve pristaniščne razširjave.

Prov. predsednik Ivan Baumgartner pripomni, da se je pri neki seji pri trgovinskem ministerstvu, katere se je kot zbornični odposlanec udeležil, zelo potegoval za pospeševanje prometa v Trst. Opozarjal je na nedostatke v tržaškem pristanišču in zlasti nujno priporočal drugo železniško zvezo s Trstom in pa da se brodarstvo v Trstu podpira. Da res slabo stoji s tržaškim pristaniščem, kaže dejstvo, da je Trst leta 1887 zavzemal deveto mesto pristanišč v Evropi, l. 1897 pa že sedemnajsto. Govornik toplo podpira predloge poročevalca.

Predlogi se sprejmejo.

XXIII. Zbornični tajnik poroča, da je muzealni kustos, profesor Alfonz Müllner iz zapisnikov vicedomskega in deželnega arhiva sestavil zgodovino kranjske trgovine z žitom od 16. stoletja naprej in zgodovino regulovanja Save in Ljubljane za cesarja Karola IV. in cesarice Marije Terezije. Ker bi po zapiskih urejeni opis, kako se je trgovina z žitom razvijala, in njena zgodovina brezdvomno mnogo zanimala, je želel, da se ista natisne. Odsek nasvetuje torej: Za 500 iztisov naj se da 100 gld. — Predlog se sprejme.

XXIV. Poročilo o neki prošnji za napravo tiskarnice v omejenem obsegu se je po daljši debati, katere so se udeležili gospodje: Lenarčič, Baumgartner Pauer, Krajec in Stare, na predlog prvoimenovanega vrnilo odboru, da o njem na novo pozveduje in poroča.

Kmetijstvo.

O izdelovanju sira.

Da bo naša sirarska obrt uspešnejša in se dvigne na višjo stopnjo popolnosti, se moramo veliko bolj kakor doslej ozirati na njene določene in gotove predpogoje. Ti predpogoji so: dobro opravljena sirarnica s potrebnim orodjem, dobra studenčnica v bližini, dobro mleko in v resnici izučen in vešč sirar. — Kakor važno je dobro mleko, brez katerega se ne da narediti sir prve kakovosti, isto tako je važen vešč in priden sirar, ki svoj poklic do dobrega spozna, ki natančno opazuje lastnosti mleka, kakor tudi vse pojave pri sirjenju; pri tem opazuje različne uspehe, spoznava njih vzroke in jih pravilno presoja. Vsak sicer bi moral imeti knjigo, v katero bi zapisoval vsa strokovna opazovanja.

Današnje razmere ter vedno večja konkurenca in vsled večje zahteve trgovcev s sirom, oziroma konsumentov, otežujejo položaj sirarstva: zato se mora smatrati za umetnost in pa tudi za srečo, ako kak v teku enega poletja izdela le dobre in nepokvarjene sire.

Naši siri glede okusa, enakomerne luknjičavosti, velikosti lukenj in finosti testa nikakor ne zadoščajo. Vsak izučen sirar dobro ve, da dober okus, oziroma dobra kakovost največ zavisi od pravilnega godenja sira in tvorjenja luknjic v njem. Z godenjem dobi sir pravi duh, velike luknjice pa nastanejo, če se godneje pospeši. To sirarja lahko zapelje, da godenje preveč pospeši, in vsled tega se hlebi pokvari, ker godenja ne more v pravem času ustaviti. Nadalje zahtevajo velike luknje zagleglo in pročno testo, ki se ne trga rado in ne da razpoklega sira.

Poklic sirarja dandanes torej zahteva veliko več izkušenj in temeljitega znanja kakor poprej; dandanes ne zadošča več, če sirar zna zvršiti z rokama potrebna dela, ampak mora sodelovati tudi glava, t. j. sirar mora vedeti, zakaj dela to in ono. Veda mora biti združena s prakso.

Sirjenje ima tudi v tem svoje težkoče, ker ima sirno mleko različne lastnosti in se v vsaki sirarnici ne more enako sirariti celo v eni in isti sirarnici, sirarjenje ni vsak teden enako, da, celo z jutranjim mlekom je drugače delati, kakor z večernim. Ob vlažnem in hladnem vremenu se tudi drugače siri, kakor ob suhem in gorkem vremenu, in spomladi je delo drugačno kakor poleti, in zopet različno je jeseni ali po zimi. Glavna reč vedno ostane izdelovanje nežnega, prožnega in vendar zadosti suhega testa, ki ima v sebi dovolj sposobnosti za godenje (kipenje).

Izkušen in ob enem znanstveno naobražen sirar pazi na vse pojave pri izdelovanju sira, te je natančnejši pri delu! Njegova opazovanja so bolj premišljena in marsikak pojav, ki ga kak drugi sirar prezre ali ga niti ne zapazi, mu je dovolj važen, da ga upošteva in ga presodi glede na njegove posledice. Tak sirar je bolj gotov v svojem delu, on ne dela tja v en dan, temveč pazi na predpogoje v sirarstvu, ki se mu vedno pravi kašipot. Dober sirar strogo zahteva le dobrega mleka, naredi pa tudi iz slabega mleka še vedno boljši sir kakor kak slab sirar iz dobrega mleka.

Sicer ima pa sirar tem večje veselje s svojim poklicem, ako ga temeljito pozna, ter ima manj jeze in skrbi, ker se ve varovati škode. Za naše sirarje je torej neobhodno potrebno, da spoje svoje izkušnje z znanstvenimi nauki, kajti šele tedaj se nam je v sirarstvu nadejati dobrih uspehov in napredka.

Poučni in zabavni del.

Kaj se je Makaru sanjalo.

Ruski spisal V. Korolenko; prevel M. Hostnik.

(Vse tiskovne pravice prihranjene.)

To se je sanjalo ubogemu Makaru, kateri je zagibal svoja teleta¹⁾ v daljne, osorne dežele, — taistemu Makaru, na katerega se vale, kakor je znano, vse bunke.²⁾

Njega rojstveni kraj — gluha vas Čalgan — zgubil se je v daljnjej jakutskej tajge.³⁾ Očetje in dedje Makarovi odvojevali so od tajge kos premrzle zemlje. Dasi je osorna goščava še vedno stala okolu kakor sovražna stena, vendar niso obupovali. Po trebežih so se pokazale ograje, stale so kopice žita in senk, rasle so majhene, zakajene jurte⁴⁾. Naposled je na hribcu, iz sredine naselbine, zafrčal proti nebu zvonik, kakor zmagonosna zastava.

Čalgan je postal velika vas.

Pa ko so očetje in dedje Makara vojevali tajgo⁵⁾, žgali laze, sekali, postajali so sami vedno bolj divji, ne da bi to zapazili. Za žene so si jemali Jakutke, sprejemali so jakutski jezik, jakutske navade. Značajne črte velikega ruskega plemena so se zbrisavale in zginjale.

Pa naj bo uže kakor hoče, moj Makar je vendar tvrdo znal, da je čalganske kmetske korenine. Tukaj se je rodil, tukaj je tudi umreti mislil. Zelo ponosen je bil na to, da češ veliko ve in večkrat je druge psoval, češ, da so „nečisti Jakuti“, dasi, po pravici rečem, on sam ni imel drugih običajev in ni drugače živel, ko oni. Po rusko je govoril malo in dovolj slabo, oblačil se je v zverinske kože, obupal se v torbase⁶⁾ živel je v navadnem času o mlincih z naslojem opečenega čaja⁷⁾, po praznikih in v drugih posebnih slučajih pa je pojedal toplenega masla ravno toliko, kolikor ga je stalo pred njim na mizi. Jezdil je prav umeteljno na voléh, kadar pa je bil bolan, povabljal je k sebi šamana⁸⁾ ki se je kakor stekel in se skripom zob metal nanj, da bi ustrašil in izpodil iz Makara bolezen, ki je tičala v njem.

Delal je strašansko veliko, živel ubogo, trpel glad in hlad. Ali je imel kakršne si bodi misli, razen vednih skrbij o mlincih in o čaju? Da, imel jih je.

Kadar je bival pijan, se je jokal. „Kako je naše življenje — govoril je — moj Bog!“ Razen tega je včasih govoril, da bi najraje vse pustil in šel na „goro“. Tam ne bo ni oral, ni sejal, ni sekal, ne bo vozil drov, celo žita na ročnem mlinu ne bo mlel. Samo za nebesa se

¹⁾ Kamor M. telet ni gonil — zelo daleč.

²⁾ Na bednago Makara vse šiški valjat. Poslovica.

³⁾ Les, v katerem še sekira ni pela; sibirski beseda.

⁴⁾ Šotori sibirskih drugodcev, nam. Koč.

⁵⁾ Tajga.

⁶⁾ Opanke.

⁷⁾ Slab čaj, v podobi opeke.

⁸⁾ Paganski čarovnik.